

ТЕОРЕТИЧНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «НЕЗАКОННЕ ЗАВОЛОДІННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ»

Моргун Надія Сергіївна - завідувач кафедри досудового розслідування
навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

Сєдакова Вікторія Володимирівна - ад'юнкт 2-го курсу ад'юнктури
Національної академії внутрішніх справ

УДК 343.98(477)

Стаття посвячена дослідженню наукових поглядів поняття «незаконне заволодіння транспортним средством» в Україні. Автором раскрыты уголовно-правовые характеристики незаконного заволодіння транспортним средством, проанализированы проблемы теоретического толкования и законодательного определения понятия «незаконное заволодіння транспортным средством», исследованы особенности расследования незаконного заволодіння транспортным средством, связанные с применением в уголовно-процессуальной деятельности новейших тенденций, обусловленных необходимостью гармонизации уголовно-процессуального законодательства Украины.

Ключевые слова: транспортное средство, незаконное заволодіння транспортным средством, расследование преступления, организация и тактика расследования.

Постановка проблеми. Одним із завдань кримінального провадження є забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування та судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура. Наступним важливим завданням кримінального провадження є правильне визначення криміналістичної характеристики та кваліфікації діяння, пов'язаного із незаконним заволодінням транспортним засобом. Адже криміналістична характеристика являє собою сукупність систематизованих даних, заснованих на максимально широкому узагальненні судово-слідчої практики. Ці дані виражені в криміналістичних категоріях та поняттях, що відображають найбільш суттєві ознаки виду (групи) злочинів

та мають методичне значення для визначення найбільш оптимальних шляхів розслідування та попередження злочинів. Важливим завданням кримінального провадження щодо розслідування незаконного заволодіння транспортним засобом, з огляду на предмет цієї наукової статті, є механізм його вчинення та тактика проведення низки типових слідчих (розшукових) дій.

З метою дослідження такої основної складової криміналістичної характеристики, як предмету злочинного посягання, визначити проблему ефективного розслідування злочинів, пов'язаних із незаконним заволодінням транспортними засобами, першочергово слід дослідити теоретичний зміст та законодавче визначення самого поняття «незаконне заволодіння транспортним засобом».

Аналіз сучасних досліджень. Незважаючи на те, що останнім часом доволі активно досліджують різні кримінально-правові та криміналістичні аспекти незаконного заволодіння

транспортним засобом, питання щодо розуміння зазначеного поняття, криміналістичної характеристики цього виду злочину, особливостей організації та тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час його розслідування, залишаються поза увагою науковців.

Зокрема, питанню розслідування незаконного заволодіння транспортним засобом присвячено наукові праці процесуалістів і криміналістів: А. Ю. Бояренко, В. З. Гумена, В. А. Журавля, А. В. Іщенко, Н. І. Клименко, Т. П. Матюшкова, В. В. Молдована, Д. А. Петрелюка, В. В. Тіщенко, Л. Д. Удалової, Н. Є. Філіпенко, С. І. Шабалдас, В. Ю. Шепітька та інших.

Дослідження предмета злочинного посягання як правової категорії під час незаконного заволодіння транспортним засобом знайшло своє відображення у наукових працях В. І. Жулева, В. В. Ємельяненко, В. Д. Корми, В. С. Корнелюка, Ф. Х. Кульмашева, В. А. Мисливого, В. О. Навроцького, О. Л. Мішуточкина, В. П. Пантелєєва, О. П. Резвана, С. М. Скібіна, О. Л. Христова, Р. В. Щупаківського та інших науковців. Однак, дослідження правової природи предмета злочинного посягання – транспортного засобу – як основної складової криміналістичної характеристики вказаного виду злочинів є актуальним і донині.

Метою статті є дослідження науково-теоретичних підходів щодо розуміння та законодавчого визначення поняття «незаконне заволодіння транспортним засобом», правовий аналіз кримінально-правових характеристик цього виду злочинів, а також розкриття особливостей типових слідчих (розшукових) дій під час його розслідування у контексті положень національного процесуального законодавства.

Результати дослідження. Відомості про транспортний засіб, яким незаконно заволоділи, мають важливе практичне значення для встановлення злочинця та вирішення інших завдань кримінального провадження. Це можливо в силу того, що дані про ознаки та особливості предмета злочинного посягання з урахуванням слідів, залишених під час вчинення злочину, дозволяють змодельувати процес вчинення протиправного діяння, виділити

в ньому важливі для слідчого обставини. Зазначена інформація може слугувати основою для висунення версій щодо особи злочинця, його розшуку та встановлення можливого місця знаходження транспортного засобу.

Предметом злочинного посягання при незаконному заволодінні є транспортні засоби, визначені у примітці 1 до статті 286 КК України. До них належать усі види автомобілів, трактори та інші самохідні машини, трамваї і тролейбуси, а також мотоцикли та інші механічні транспортні засоби [1, С. 733]. Однак, у цьому Кодексі відсутнє визначення транспортного засобу, а його ознаки можна визначити, проаналізувавши нормативно-правову базу та наукові джерела з означеного питання.

В Україні наразі діють Правила дорожнього руху, затверджені постановою Кабінетів Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306 (Правила). Відповідно до Закону України «Про дорожній рух» від 30 червня 1993 року № 3353-ХІІ [2], зазначені Правила встановлюють єдиний порядок дорожнього руху на всій території держави. У п. 1.10 Правил надається визначення механічного транспортного засобу як такого, що приводиться в рух з допомогою двигуна, об'ємом понад 50 куб. см. або електродвигуна потужністю понад 3 кВт. Цей термін поширюється на трактори, трамваї, тролейбуси, самохідні машини і механізми [3].

Відповідно до Віденської конвенції «Про дорожній рух» від 08 листопада 1968 року, ратифікованої Україною, однією з обов'язкових ознак транспортного засобу є його використання для перевезення людей та (чи) вантажів, буксирування транспортних засобів, виконання спеціальних робіт [4].

Згідно з пунктом 2 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті» від 23 грудня 2005 року № 14, під час розгляду кримінальних та адміністративних справ зазначених категорій суди мають враховувати положення правових норм, у яких визначено поняття «транспортні засоби», зокрема, примітки до статті 286 КК

України, частини 7 статті 121 КУпАП, пункту 1.10 Правил дорожнього руху [5]. Як вбачається зі змісту зазначених норм, до транспортних засобів, безсумнівно, належать всі види автомобілів, трактори та інші самохідні машини, трамваї та тролейбуси, а також інші механічні транспортні засоби. Автомобілі, в залежності від призначення і кількості місць для сидіння, поділяються на легкові автомобілі, автобуси, мікроавтобуси та вантажні автомобілі. Легкові автомобілі й автобуси призначені для перевезення людей та їхнього багажу, але відрізняються між собою не тільки і не стільки зовнішнім виглядом, скільки кількістю місць для сидіння [6]. Водночас, більш детального розгляду потребує віднесеність до транспортних засобів двоколісних транспортних засобів.

Зокрема, під поняттям «мотоцикл» розуміється двоколісний транспортний засіб з боковим причепом або без нього, що має двигун з робочим об'ємом 50 куб. см. і більше. До мотоциклів прирівнюються моторолери, мотоколяски, триколісні та інші механічні транспортні засоби, дозволена максимальна маса яких не перевищує 400 кг.

Розподіл мотоциклів за видами пропонується здійснити за призначенням та особливостями зовнішнього вигляду. Так, за обраним критерієм сучасні мотоцикли, призначені для їзди дорогами загального користування, поділяють на такі типи: 1) дорожній мотоцикл (класичний, родстер), 2) стрітфайтер, 3) чопер, 4) круїзер, 5) кастом, 6) турер, 7) ендуро, 8) мотард тощо [7].

Вивчення матеріалів кримінальних проваджень показало, що у 99 % випадків незаконного заволодіння предметом посягання є дорожні мотоцикли. Пояснити це можна їх великою кількістю у користуванні громадян та характеристиками. Вважається, що *родстер* являє собою найбільш універсальний, утилітарний тип мотоцикла, призначений для їзди переважно асфальтованими дорогами. Особливості посадки та оформлення класичного мотоцикла покликані зробити його максимально зручним у повсякденному користуванні. Мотоциклетна продукція Радянського Союзу та соціалістичних країн, що надходила

у продаж, була майже повністю представлена технікою цього типу [7]. Всі інші види мотоциклів рідше ставали предметом посягання від незаконного заволодіння.

На відміну від родстера, *спортбайк* (*sportbike*) являє собою мотоцикл, конструкція якого спрямована на досягнення високої швидкості. Особливості конструкції, які сприяють досягненню максимального результату на треку, водночас створюють труднощі при повсякденній їзді, особливо для недосвідчених мотоциклістів, а також роблять утомливими поїздки на великі відстані [8].

Стрітфайтер (*streetfighter*) – «вуличний борець» – мотоцикл для гонок міськими вулицями. Найважливіша характеристика – розгінна динаміка, можливість максимально енергійного старту з місця.

Окремими несхожими на всі попередні мотоцикли є чопери та круїзери. *Чопер* (*chopper*) – тип мотоцикла, що максимально асоціюється з байкерською субкультурою в її американському варіанті. Найвідомішим представником даного типу мотоциклів є HarleyDavidson. Головним для даного класу мотоциклів є особливості зовнішнього вигляду та відповідність канонам стилю, натомість ходові властивості (швидкість, керованість) вважаються другорядними. Стилістично схожим на чопер є *круїзер* (*cruiser*), але має однаковий розмір переднього і заднього коліс, більші розміри і масу, краще пристосований до далеких поїздок [7]. Чопери та круїзери використовуються здебільшого для повсякденної їзди прихильниками мотоциклетної продукції. Дані типи мотоциклів мають значну вагу та розміри, а власники часто обладнують їх надійними системами захисту та зберігають у спеціально відведених місцях.

Наступним видом мотоциклів є *ендуро* (*enduro*). Ці транспортні засоби пристосовані для пересування як по дорогах, так і по бездоріжжю чи спеціальних треках. Характерні ознаки – великий кліренс, значні ходи підвісок, захист агрегатів низу, спицьовані колеса, гума з розвиненим протектором [9]. Майже аналогічними, проте більш пристосованими для міста, є *мотард*. Різниця між ними полягає, як правило, у заміні коліс на менші і з до-

рожнім протектором шин. При цьому геометрична прохідність зберігається, що дозволяє долати сходи, бордюри та інші характерні для міста перешкоди.

Натомість, під поняттям «мопед», згідно з пунктом 1.10 Правил, розуміється двоколісний транспортний засіб, який має двигун з робочим об'ємом до 50 куб. см. або електродвигун потужністю до 4 кВт [3].

Відтак, вирішальне значення для правильної кваліфікації незаконного заволодіння транспортним засобом набуває з'ясування того, який саме об'ємдвигуна має мопед, скутер чи моторолер. За умови встановлення, що викрадений мопед чи скутер згідно з технічними характеристиками оснащений двигуном об'ємом до 50 куб. см., то, з огляду на визначення понять «мотоцикл» та «мопед», такі транспортні засоби не належать до мотоциклів та інших механічних транспортних засобів, оскільки, згідно з технічними характеристиками, вони відносяться до мопедів, які, як зазначено в Правилах, не є механічними транспортними засобами [3].

Також варто зазначити, що не всі види транспортних засобів охоплює термін «механічний транспортний засіб», а лише ті транспортні засоби, які приводяться в рух двигуном внутрішнього згорання з робочим об'ємом понад 50 см. куб. або електродвигуном понад 3 кВт, тобто термін «механічний транспортний засіб» не поширюється на інші транспортні засоби - це квадро- і трицикли, мотоколяски та інші триколісні (чотириколісні) транспортні, з максимальною масою не більше 400 кг, які приводяться в рух двигуном внутрішнього згорання з робочим об'ємом до 50 см. куб. (наприклад, 49 та 49,9 куб. см.) або електродвигуном до 3 кВт (наприклад, 2,2 та 2,8 кВт).

З наведеного можна зробити висновок про те, що не можуть бути визначені як предмет злочинного посягання, передбачений статтею 289 КК України, такі види транспортних засобів як: 1) мопед, скутер чи моторолер, які належать до двохколісних транспортних засобів й оснащені двигуном об'ємом до 50 куб. см.; 2) мопед, скутер чи моторолер, які належать до двохколісних транспортних засобів й оснащені електродвигуном потужністю

до 3 кВт; 3) інші транспортні засоби, що приводяться в рух за допомогою двигуна, об'ємом до 50 куб. см. (квадро- і трицикли, мотоколяски та інші триколісні (чотириколісні) транспортні, з максимальною масою не більше 400 кг) або електродвигуном до 3 кВт. У цьому випадку відсутній склад незаконного заволодіння транспортним засобом, що, у свою чергу, виключає кваліфікацію діяння за статтею 289 КК України, та дає правові підстави для належної кваліфікації цього діяння за статтею 185 КК України як за вчинення крадіжки.

До ознак транспортного засобу В. О. Навроцький свого часу пропонував віднести наступні з них: 1) приводиться в рух двигуном внутрішнього згорання з робочим об'ємом понад 50 см. куб. або електродвигуном понад 3 кВт; 2) для керування потрібне посвідчення, що видається уповноваженими органами і надає право пересування шляхами загального користування; 3) підлягає періодичному державному технічному огляду; 4) підлягає обов'язковому страхуванню цивільної відповідальності [10, С. 734]. Слід зазначити, що наразі проведення періодичного обов'язкового державного технічного огляду транспортного засобу законодавством скасовано і такий огляд власник проводить добровільно.

У цілому, погоджуючись із висловленою позицією вказаного науковця, вважаємо за необхідне доповнити її ще однією ознакою, визначеною іншими авторами. Зокрема, Р. В. Щупаківський та В. В. Ємельяненко вважають за необхідне до ознак транспортного засобу, який став предметом злочинного посягання, додати його юридичну характеристику, вказавши, що транспортний засіб повинен бути «чужим» для злочинця [11, С. 10; 12, С. 101]. Така позиція науковців, вважаємо, має свою доцільність і обґрунтованість. З огляду на те, що право власності на транспортний засіб підтверджується відповідними документами (свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, договори купівлі-продажу, дарування, оренди, лізингу, суборенди), суспільною небезпекою, на нашу думку, є не поїздка на чужому транспортному засобі, а вчинення цих дій всупереч волі власника. Адже поїздка на чужому транспортному засобі за згодою влас-

ника, проте без документального оформлення цього права, не утворює складу злочину, а тягне лише адміністративну відповідальність, передбачену статтею 126 КУпАП, за керування транспортним засобом водіями, які не мають при собі реєстраційних документів на даний транспортний засіб [12]. Зазвичай, предметом злочинного посягання є чужий механічний транспортний засіб. Дослідження показало, що предмет посягання у злочинах даної категорії можна розподілити так: 1) ті, що належать батькам чи іншим родичам (1 %); 2) ті, що належать друзям чи знайомим (26 %); 3) ті, що належать незнайомим людям (73 %) [13, С. 111].

Таким чином, предметом злочинного посягання у злочинах, передбачених статтею 289 КК України, є чужий наземний механічний транспортний засіб, рух якого відбувається за рахунок встановленого на ньому двигуна внутрішнього згорання (об'ємом понад 50 см. куб.) чи електродвигуна (потужністю понад 3 кВт), яким заволоділи всупереч волі власника. До цього визначення не належать залізничний, водний та повітряний види транспорту.

До важливих ознак, спрямованих на визначення предмета злочинного посягання як елемента криміналістичної характеристики належать: 1) тип і вид транспортного засобу; 2) місце та рік виготовлення; 3) марка і модель; 4) документи, що посвідчують право власності на транспортний засіб (технічний паспорт, договір купівлі-продажу, дарування, або право тимчасового володіння та користування транспортним засобом (довіреність, договір найму транспортного засобу, лізинг, договір кредиту); 5) технічних стан транспортного засобу на момент вчинення злочину; 6) колір транспортного засобу; 7) наявність пристроїв протиугінної безпеки та систем охорони; 8) номер кузова транспортного засобу; 9) наявність індивідуальних ознак транспортного засобу (сервісна книжка, ушкодження кузова, тріщини лобового скла, особливий колір салону, подряпини кузова, характерна наявність певних особистих речей в салоні транспортного засобу); 10) місце стоянки транспортного засобу.

У середньому, як досвідчує досвід нашої практичної діяльності, в структурі незаконних

заволодінь транспортними засобами 60,6 % складають посягання на легкові автомобілі. Це пояснюється, насамперед, тим, що кількість легкових автомобілів значно більша у співвідношенні з іншими типами транспортних засобів; незаконні заволодіння (проникнення у салон, запуск двигуна) супроводжуються меншими труднощами, керувати ними досить легко, навіть не маючи спеціальних навичок, а їх використання пов'язане з меншим ризиком викриття. Однак, для більш детальної характеристики кожен тип транспортних засобів (автомобілі і мотоцикли) ми розподілили на види за функціональним призначенням.

Аналізуючи статистику незаконного заволодіння автомобілями, можна сказати, що у 95 % випадків це легкові машини, у 5 % – вантажні. Узагальнені нами дані не завжди підтверджують результати, отримані науковцями. Зокрема, В. П. Пантелеев, досліджуючи співвідношення кількості угонів транспортних засобів по видах, зазначив, що злочинці переважно посягають на вантажні автомобілі – 38 %, на другому місці легкові – 30 %. У свою чергу, Ф. Х. Кульмашев вважає, що легкових автомобілів викрадається вдвічі більше, ніж вантажних [14, С. 6; 15, С. 16].

Таким чином, проведений аналіз матеріалів кримінальних проваджень, розглянутих судами, щодо незаконного заволодіння транспортними засобами, показав, що у сучасних умовах діапазон їх посягань обмежується малолітражними легковими автомобілями або дорожніми класичними мотоциклами. Як правило, це легкові автомобілі з робочим об'ємом двигуна від 900 до 1300 куб. см., а мотоцикли – від 125 до 750 куб. см.

Досліджуючи криміналістичну характеристику незаконних заволодінь, що вчиняються злочинцями та їх групами, В. Д. Корма, В. С. Корнелюк, Ф. Х. Кульмашев, М. К. Магомедов, О. Л. Мішутчкін, С. М. Скібін та В. П. Пантелеев одностайно схиляються до думки, що у більшості випадків предметом посягання стають транспортні засоби вітчизняного виробництва. А серед них перевага надається останнім моделям ВАЗ [16, С. 43; 17, С. 18; 14, С. 6; 18, С. 13; 19, С. 44; 20, С. 121; 15, С. 16].

Результати опрацювання судово-слідчої практики в різних областях держави показали, що першу групу (85 % випадків) складають автомобілі марки ВАЗ – у 37,4 % (моделі 2101, -02, -03, -06 та їх модифікації); ЗАЗ – у 22,6 % (моделі 965, 968М, 1102 «Таврія», 1103 «Славути», ЗАЗ-Деу); АЗЛК – у 9,5 % (Москвич-412, 408, 2137, 2140, 2141); в меншій мірі цікавлять автомобілі марок ГАЗ – 8 % (-21, -24, -31) та Daewoo – 1,4 % (Lanos, Nexia, Nubira). Однак, професійна злочинність демонструє тенденцію до щорічного зростання кількості викрадених нових автомобілів іноземного виробництва престижних марок («Ауді», БМВ, «Мерседес-Бенц», «Порше» та інші) [21, С. 26; 16, С. 43].

Досліджуючи статистику незаконного заволодіння мотоциклами, які стали предметом злочинного посягання, встановлено, що перевага віддається маркам ІЖ – 61 % (моделі «Планета-5», «Юпітер -5»); «Ява» – 25 % (моделі «350 typ 638», «125 Dandy»), МТ – 8 % (моделі 10-36, 11, 16) та «Мінськ» – 6 % (моделі ММВЗ-3.112.1, ММВЗ-3.112.11).

Висновки. Таким чином, під незаконним заволодінням транспортним засобом, згідно з положеннями кримінального законодавства, необхідно розуміти *вчинене умисно, з будь-якою метою протиправне вилучення будь-яким способом транспортного засобу у власника чи користувача всупереч їх волі. Основним та безпосереднім об'єктом злочину є контрольоване використання транспортних засобів, перелічених у примітці до статті 286 КК України. Саме ці транспортні засоби виступають предметом цього злочину. Його додатковим обов'язковим або факультативним об'єктом - залежно від конкретного способу вчинення цього злочину - можуть виступати життя і здоров'я особи, власність та інші матеріальні блага.*

Криміналістична характеристика може бути визначена як інформаційна модель, що відображає систематизований опис типових криміналістично-значущих відомостей про незаконне заволодіння транспортним засобом, а саме: 1) предмет посягання - це транспортний засіб; 2) обстановка злочину; 3) способи підготовки, вчинення і приховування злочину; 4) наявність доказів; 5) особа потерпілого; 6) особа злочинця.

Не можуть бути визначені як предмет злочинного посягання, передбачений статтею 289 КК України, такі види транспортних засобів як: 1) мопед, скутер чи моторолер, які належать до двохколісних транспортних засобів й оснащені двигуном об'ємом до 50 куб. см.; 2) мопед, скутер чи моторолер, які належать до двохколісних транспортних засобів й оснащені електродвигуном потужністю до 3 кВт; 3) інші транспортні засоби, що приводяться в рух за допомогою двигуна, об'ємом до 50 куб. см. (квадро- і трицикли, мотоциклами та інші триколісні (чотириколісні) транспортні, з максимальною масою не більше 400 кг або електродвигуном до 3 кВт.

До важливих ознак, спрямованих на визначення предмета злочинного посягання як елемента криміналістичної характеристики, належать: 1) тип і вид транспортного засобу; 2) місце та рік виготовлення; 3) марка і модель; 4) документи, що посвідчують право власності на транспортний засіб (технічний паспорт, договір купівлі-продажу, дарування, або право тимчасового володіння та користування транспортним засобом (довіреність, договір найму транспортного засобу, лізинг, договір кредиту, сервісна книжка); 5) технічних стан транспортного засобу на момент вчинення злочину; 6) колір транспортного засобу; 7) наявність пристроїв протиугінної безпеки та систем охорони; 8) номер кузова транспортного засобу; 9) наявність індивідуальних ознак транспортного засобу (ушкодження кузова, лобового скла, колір салону, подряпин кузова, наявність особистих речей у салоні транспортного засобу); 10) місце стоянки транспортного засобу.

Література

1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. -- К.: Кантон, А.С.К., 2001. -- 1104 с.
2. Про дорожній рух: Закон України від 30 червня 1993 року № 3353-XII [Електронний ресурс]. -- Режим доступу: www.rada.gov.ua.
3. Правила дорожнього руху, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306 [Електронний ресурс]. -- Режим доступу: www.rada.gov.ua.

4. Конвенція про дорожній рух від 08 листопада 1968 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.rada.gov.ua.
5. Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 року № 14.
6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. — К.: Каннон, А.С.К., 2001. — 1104 с.
7. Класифікація мотоциклів [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.uk.wikipedia.org.
8. Виды мотоциклов. Какие мы разные [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.moto-sale.ru/articles/23/
9. Виды мотоциклов [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.motofriends.ru.
10. Ємельяненко В. В. Кримінальна відповідальність за незаконне заволодіння транспортним засобом : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / Володимир Віталійович Ємельяненко. — Х., 2009. — 20 с.
11. Щупаківський Р. Визначення об'єкта і предмета незаконного заволодіння транспортним засобом / Р. Щупаківський // Право України. — 2003. — № 4. — С. 101–102.
12. Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.rada.gov.ua.
13. Патрелюк Д. А. Предмет посягання як елемент криміналістичної характеристики незаконних заволодінь транспортними засобами, вчинених неповнолітніми / Д. А. Патрелюк // Підприємництво. Господарство і право. — 2011. — № 3 (183). — С. 110–113.
14. Кульмашев Ф. Х. Расследование угон автотранспортных средств: учебное пособие / Ф. Х. Кульмашев. — Волгоград: ВСШ МВД СССР, 1987. — 36 с.
15. Пантелеев В. П. Угон автотранспортных средств (Уголовно-правовые и криминалистические вопросы): учебное пособие / В. П. Пантелеев. — Караганда, 1982. — 75 с.
16. Корм В. Д. Проблемные вопросы уголовно-правовой и криминалистической характеристик угона и кражи транспортных средств / В. Д. Корма // Российский следователь. — 2005. — № 12. — С. 41–46.
17. Корнелюк В. С. Криминалистическая характеристика краж автотранспортных средств и ее использование в следственной практике: автореф. дис. на соискание уч. степени канд. юрид. наук.: спец. 12.00.09 «Уголовный процесс и криминалистика; судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / Валерий Степанович Корнелюк. — Волгоград, 1997. — 18 с.
18. Магомедов М. К. Хищения легковых автомобилей: проблемы уголовно-правового регулирования и противодействия: автореф. дис. на соискание уч. степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право» / Муса Калимович Магомедов. — Краснодар, 2007. — 24 с.
19. Мишуточкин А. Л. Особенности расследования краж автотранспортных средств, совершаемых организованными преступными группами: дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Уголовный процесс и криминалистика; судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность». — Омск, 2000. — 262 с.
20. Скибин С. Н. Особенности расследования угонов и краж автомобилей или иных транспортных средств: дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Уголовный процесс и криминалистика; судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность». — М., 2007. 173 с.
21. Климов А. С. Уголовно-правовая и криминалистическая характеристика хищений транспортных средств, совершаемых организованными преступными группами: автореф. дис. на соискание уч. степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право» / Андрей Сергеевич Климов. — М., 2009. — 32 с.

Morgun Nadiia, Sedakova Viktoria
THEORETICAL AND LEGAL ANALYSIS
OF THE CONCEPT «INFLUENCE OF TRANSPORTATION»

The article is devoted to the study of scientific views on understanding the concept of «illegal possession of a vehicle» in Ukraine. The author reveals the criminal-legal characteristics of illegal possession of a vehicle, analyzes the problems of the theoretical interpretation and legal definition of the concept of «illegal possession of a vehicle», investigates the features of investigation into the illegal possession of a vehicle, related to the introduction of the latest trends in criminal procedure due to the necessity of improvement of the criminal-procedural legislation of Ukrainian.

The purpose of the article is to study the scientific and theoretical approaches to understanding the concept of «illegal possession of a means of transport», a legal analysis of criminal law characteristics of illegal possession of a vehicle, the problems of legislative definition of the concept of «illegal possession of a vehicle», as well as the disclosure of peculiarities of the investigation into the illegal conquest of a vehicle in the context of modern changes in the provisions of national procedural legislation.

Raising of problem. One of tasks of criminal realization is providing of rapid, complete and неупередженого investigation and judicial trial with that each, who accomplished criminal offence, was attracted to responsibility to the extent of the guilt, the not a single inguilty was defendant or convict, not a single person was not subjected groundless judicial compulsion and, that to every participant of criminal realization is applied proper legal procedure. The next important task of criminal realization are correct criminalistics description and qualification of the act related to the illegal pernancy by a transport vehicle. As criminalistics description shows a totality of the systematized data that is based on generalization of судово-слідчої practice, shown in criminalistics categories and concepts, that represent the most substantial signs

of type (groups) of crimes, and have a methodical value for the decision of the most optimal ways of investigation and warning of crimes. In the aspect of range of problems of our scientific research, by the important task of criminal realization in relation to investigation of illegal pernancy a transport vehicle are a mechanism and tactics of realization of typical investigators.

Conclusions. Thus, under an illegal pernancy, in obedience to positions of criminal legislation, it is necessary a transport vehicle to understand perfect intentional, with any aim unlawful exception by any method of transport vehicle for a proprietor or user despite their will. The basic and direct object of crime is the controlled use of the transport vehicles enumerated in a note to the century 286 KK of Ukraine, exactly these transport vehicles come forward as the article of this crime. Him by an additional obligatory or optional object - depending on the concrete method of commission of this crime - life and health of person can come forward, property and other materialwelfares can come forward.

Important signs aimed at determining the subject of a criminal offense as an element of forensic characteristics include: 1) the type and type of vehicle; 2) place and year of manufacture; 3) make and model; 4) documents certifying the ownership of a vehicle (technical passport, sales contract, donation, or the right of temporary possession and use of the vehicle (power of attorney, vehicle rental agreement, leasing, loan agreement,); 5) the technical condition of the transport means at the time of the crime; 6) the color of the vehicle; 7) the presence of anti-theft and security systems; 8) the body number of the vehicle; 9) the presence of individual characteristics of the vehicle (service book, body damage, cracks in the windshield, special color of the cabin, body scratch, characterized by the presence of certain personal belongings in the cabin of the vehicle); 10) place of parking of the vehicle.

Key words: vehicle, illegal possession of a vehicle, crime investigation, organization and tactics of investigation.